

Seadus ja Kohus.

Õigusteadline ajakiri.

Tegelik toimetaja **M. Pung.**

Kirjade adress: С.-Петербургъ, Мъщанская ул. № 4, кв. 7.

№ 3—4.

Märts ja April 1911 a.

№ 3—4.

Autori-õiguse Seadus.

Alguskirjale on Keisri Majestet Oma käega peale kirjutatud: „See olgu nõnda“.

Царское Село,
20. märtsil 1911 a.

Kinnitanud:

Riigisekretär **M a k a r o w.**

Riigivolikogu ja nõukogu poolt vastuvõetud Autori-õiguse Seadus.

I. Sellekohaste seaduste muutmiseks ja täiendamiseks siia juurde lisatud määrused autori-õiguse kohta maksma panna.

II. Tsiviilseaduste (Seaduste Kogu X. raamat 1 jagu, 1900 a. väljaanne) § 1184 punkt 1. järgmiselt muuta:

1184. Eraldine pärimise kord, lahkuminev hariliseft, pannakse maksma järgmistel juhtumistel: 1) autori-õiguse pärimise juures;

III. Tsiviilkohtupidamise seaduse (Seaduste Kogu XVI r. 1. jagu 1892 a. välj. ja 1906 a. jätku järel) § 31. täiendada uue (5) punktiga, seda järgmiselt kokkuseades:

31. Rahukohtuniku talituskonda ei käi:

5) ...asjad, muusikatükkide ümbertöötamise õiguse andmise üle nende muusikariistade jaoks, kes teda mehaniliselt ettekannavad.

IV. Õigustlohtupidamise seaduse §§ 217 ja 1040 järgmiselt muuta:

217. Kohtuasjad autori-õiguse rikkumise üle alustatakse, nõudja äranägemise järel, kas seal ringkonna-kohtus, kelle talituskonna piirides nimetatud õiguse rikkumine sündis, ehk jälle seal, kus kostja oma elukohta järel kohtu alla käib.

1040. Alalikul müügil (oksjonil) kirjandusliste, muusikaliste, kunsti- ja päevapiltliste toodete omandamine ei anna nende omandajale veel mitte nende toodete peale autori-õigust.

V. Kõigekõrgemalt kinnitatud, 22. märtsil 1903 a., Nuhkluse seaduse §§ 620 ja 622 järgmiselt muuta:

620. Kuritahtlises rikkumises võera autori-õigust, karistatakse süüdlas:

arrestiga ehk rahatrahviga mitte üle 500 rubla. Kui see õigus sai rikutud omavolilise väljaandmise ehk toode rohkendamise läbi, müügi otstarbel, siis karistatakse süüdlas:

türmi kinni panemisega.

Kui süüdlane omavoliliselt võera toodet oma nime all välja andis, siis karistatakse teda:

türmi kinni panemisega mitte vähem kui kolm kuud.

622. Kaupleja, kes nende asjade müümise otstarbel hoidmises, ehk väljamaalt sissevõetamises, või jälle müümis eses süüdlane on, mis autori-õiguse ehk ülesleiduse eesõiguse meelega rikkumisega valmistatud, karistatakse:

arrestiga ehk rahatrahviga mitte üle 500 rubla.

VI. Üraootamata, et 22. märtsil 1903 a. Kõigekõrgemalt kinnitatud Nuhkluse seadus täiel kujul maksuma hakkaks, autori-õiguse rikkumisesse puutuvad tähendatud seaduse §§ 620 ja 622 maksuma panna, ühes sellega nimetatud seaduse efmene peatükk (Seaduste Kogu XV r. 1909 a. välj.) autori-õiguse rikkumisesse puutumatel kordadel.

VII. Sellekohaste seaduste täienduseks määrata:

Asjad, võera autori-õiguse rikkumise üle, (Nuhkluse sead. §§ 620 622) alustatakse mitte teisiti, kui kannataja kaebuse peale. Kohtu otsus süüdlase karistamise üle muudetakse, kui kaebaja süüalusega enne otsuse täidesaatmist ära on leppinud.

VIII. Kaelakohtupidamise seaduse (Seaduste Kogu XVI r. 1 j. 1909 a. jätku järel) §§ 200 ja 1260. p. 5 järgmiselt muuta:

200. Ringkonna-kohtute alla käiwad, üleüldises kohtupidamise korras, kõik kaelakohtu asjad, mis rahukohtunikkuude talituskonnast wälja jäetud, asjad, mis Nuhtluse seaduse §§ 73, 74, 78—80, 82—90^a 93—98, 500 (1 j. p. 2, 2 ja 3 j.) ja 524—527. (XV r. 1909 a. wäl.), aga niisamuti ka asjad autori-diguse rikkumise üle, ette ära nähtud Nuhtluse seaduse 620 ja 622 paragraffis, — käiwad ringkonna-kohtute läbiwaatamise ja otjustamise alla.

(Märkus selle (200) paragraff juurde Kogus ja 1909 a. jätku jär. jääb jõesse).

1260 p. 5. Süüteo asjad, mis Nuhtluse seaduse (Sead. Kogu XV r. 1909 a. wälj.) §§ 73, 74, 78—80, 82—90, 93—98, 500 (1 j. p. 2, 2 j. ja 3) ja 524—527, aga ka asjad autori-diguste rikku-
mise üle, mis nimetatud Seaduse 620 ja 622 paragraffis ette ära nähtud, — käiwad ringkonna-kohtute läbiwaatamise ja otjustamise alla.

IX. Sellekohaste seadluste muutmiseks ja täienduseks määrata :

Ühe periodilise wäljaande ilmumise aja jooksul ei lubata teisi wäljaandeid temale ühiste (jarnaste) nimedega.

X. Sellekohaste seadluste täienduseks määrata :

Jlma wabrikandi lubata mehhaniliste nootide (дисковъ, пласти-
нокъ, цилиндровъ и т.п.) grammofonide, fonograffide, pianolade ja teiste jarnaste muusikariistade jaoks järele tegemine, kui nendel noo, tidel firma ehk wabrikandi nimi ja liignimi ära oli tähendatud, kee-
latakse ära. Omawoliline wäljaandja on kohustatud kahjukannata-
jale kõik saadud kahju ära tasuma. Tasu summa määrab kohus,
kõiki asjaolusi silmas pidades ja diglase äranägemise järel.

XI. Märkus 2. paragr. 420 juures, selle lisa, paragr. 1185 ja märkus selle juures Tšiwil seadustes (Sead. Kogu X r. 1 j. 1900 a. wälj ja 1906 a. jätk), aga ka märkus 2. par. 158 juurde, ja Nuh-
tluse seaduses ja §§ 1683, 1684 ja 1685 ühes märkustega nende juures,
ära muuta.

XII. Käesolew seadus laotada üle Poolamaa ja üle Balti kuber-
mangude. Baltimaa Tšiwil seaduste paragraffid 1971, 3181—3993,
3994 ja märkus selle juures (Baltimaa eraseadus III r. 1864 a. wälj.) —
ära muuta.

XIII. Nende kirjandusliste, muusikaliste ja kunsti- toodete
kohta, mis enne käesolewa seaduse jõusse astumist ilmunud on, järg-
mised määrused maksma panna :

1, Autori-diguse seadust tarwitatakse nende waremalt ilmunud
tööde juures: a) kelle autori-diguse kestwuse tähtaeg, mis Tšiwil seaduse

(Sead. Kogu X r. 1 j. 1900 a. välj.) § 420-*ma* 2-*ses* märkuses, ja Baltimaa era*seaduse* §§ 1971 ja 3994. märkuses ära tähendatud, enne selle seaduse jõusse astumist mööda ei ole läinud, selle juures kestab nende autori-õigus kõige selle tähtaja, mis enne selle seaduse jõusse astumist määratud, kui see tähtaeg ka pikem on, kui käesolev seadus seda määrab, ja b) võõra riikide alamate tööde juures, kelle kohta enne selle seaduse jõusse astumist autori-õigus Wene riigis maksew ei olnud, kui mitte selle riigi seaduste järel, kelle alamateks nad on, autori-õiguse tähtaeg enne käesolewa seaduse jõusse astumist, ära ei lõppenud.

2. Käesolev seadus ei lagune mitte nende toodete üle laiali, mis enne selle seaduse jõusse astumist ilmunud on, kui nende ilmumine mitte autori-õiguse rikkumiseks ei olnud, nende seadluste järel, mis enne käesolewa seaduse jõusse astumist maksivad.

3. Käesolewas seaduses määratud tähtajad nõudmiste wanalduste üle maksawad kõikide autori-õiguste rikkumiste juures, kui mitte aga enne autori-õiguse seaduse jõusse astumist maksivate seaduste poolt määratud nõudmise wanalduse tähtaeg ära lõppenud ei ole.

4. Kirjastamise (väljaandmise) lepingute kohta, mis enne käesolewa seaduse jõusse astumist tehtud, ei ole autori-õiguse seaduse paragraffid 9, 67, 68, 71 ja 72 mitte makswad.

Määrused autori-õiguse üle.

Esimene peatükk.

Üleüldised määrused.

1. Autori-õigus laguneb:

1) kirjandusliste-toodete üle, nii hästi kirjalikkude kui ka suusõnaliste (kõnede, lektsiate, referatide, ettekannete, teadaandmiste, jutluste jne.) üle;

2) muusikaliste-toodete üle, nende seas ka muusikalised kavadid (improvisation).

3) kunsti-toodete üle (maalimine, graverimine ja teised graafikaliselised kunstid; vormimine ja ehituskunst), ja

4) fotograffliste (päewapiltliste) ning temale sarnaste toodete üle, kelle autori-digust, kuuendamas peatükis äranäidatud põhjustel, hoitakse.

2. Autori päralt on ainudigus igasuguste, abinõudega oma toodeid teostada, wälja kuulutada ja laiali laotada.

3. Autori-diguse rikkumiseks ei peeta mitte wõera toode tarwitamist, et selle läbi uut, sisulikult esimesest lahkuminewat, toodet luua, niisamuti ei tunnistata autori-diguse rikkumiseks kopeiate maha wõtmist, kui see täiesti isiklikeks tarwitamiseks sünnib, ja kui seal juures kopeiatele kunsti-töö autori monogrammi ehk allkirja alla ei panda.

4. Autori-digus tunnistatakse:

1) toodete kohta, mis Wene riigis ilmunud, — kõikide nende autorite ja nende diguse-pärijate päralt; waatamata selle peale, mis-suguse riigi alamad nad on;

2) toodete kohta, mis wäljamaal ilmunud, — autorite päralt, kes Wene riigi alamad, ja nende digusepärijate päralt, olgu need wiimased mis tahes riigi alamad;

3) toodete kohta, mis weel ilmunud ei ole, — kõikide autorite ja nende digusepärijate päralt, waatamata, mis riigi alamad nad on ehk kus nende toode asub.

5. Autori-digus nende toode peale, mis mittu isikut ühiselt on walmistanud ja mis oma iselooma poolest üks lahutamata terwik (цѣлое), on, — kõikide tema autorite päralt, kus juures neil sellekohast ühisomanduse kohta antud seadlust täita tuleb.

6. Autori-digus läheb peale autori surma tema pärijatele edasi.

Märkus. Seaduslikes pärimise-korras üleüldiste Tsjiwil seaduste põhjal (Sead. Kogu X r. 1 j.) tehtakse autori-diguse kohta järgmised eraldid:

1) abikaasale, kes autori-diguse ainsamaks pärijaks jääb, et lähe see digus mitte teatawa osana, waid täiel suurusel;

2) wanematele, kes autori-diguse ainsamaks pärijateks jääwad, ei lähe see digus mitte eluaegseks tarwitamiseks, waid omanduseks, ja

3) kui abikaas ja wanemad järele jääwad ja autori-diguse kohta teisi pärijaid ei ole, siis tuleb neil ühisomanduse kohta antud seadlust täita, kuna seal juures abikaas ja wanemad sellest digusest ühewõrra päriwad.

7. Kui autor enese eluajal oma autori-diguse kohta tarwilist kordaseadmitist ei teinud, ja temaist pärijaid järele ei jää, siis lõpeb selle autori-digus tema surma päewal.

Sarnase toode, mis mitmest autorist ühiselt valmistatud, ühe kaas-
autori surma korral, kui surmud kaasautor enese eluajal oma õiguse
kohta kordaseadmist ei teinud ja tal pärijaid ei ole, läheb tema pärast
olew autori-õigus tema kaasautoritele edasi.

8. Leping autori-õiguse wõerandamise üle, toodete kirjastamise
(väljaandmise), ümberpanemise ehk awalikult ettekandmise wõi mõne
muu õiguse teisele isikule edasiandmise üle, mis ainult autori-õiguse
päralt on, peab kirjalikult mahatehtud saama.

9. Selmises (8) paragraffis ette äranähtud lepingud hoiawad
autori tulewaste toode kohta oma jõudu mitte kauem kui wiis aastat,
olgugi, et ehk lepingus pikem, wõi koguni ilma tähtajata kestwuseaeg
oli määratud.

10. Autori-õigus ei wõi autori eluajal nõudmise ajaks olla —
ilma tema nõusolemiseta, aga pärast tema surma — ilma tema pärijate
nõusolemiseta. Kirjastamise (väljaandmise) ehk mõni muu autori
päralt olew õigus, mis lepingu teel teisele isikule edasi antud, wõib
selle isiku wõlgade järel nõudmise ajaks olla, kuid ainult lepingu
piirides.

11. Autori-õigus kirjandusliste, muusikaliste ja kunsti-toodete
peale on autori pärast terve tema eluaeg, aga tema pärijate wõi õiguse-
pärijate pärast wiiskümmend aastat peale autori surma.

Toodete kohta, mis peale autori surma ilmuvad, arwatakse au-
tori-õiguse tähtaeg autori surma ajast peale, olgugi, et käesolewa
seaduse sellekohastes paragraffides selle tähtaja arwamine toodete ilmu-
mise ajast peale oli näidatud.

12. Sarnase toode autori-õiguse tähtaeg, mis mitme isiku poolt
ühiselt valmistatud ja üks lahutamata terwik on, arwatakse autorite
õigusepärijate tarbeks selle kaasautori surmast peale, kes teistest kõige
kauemine elas.

13. Rahwalaulude ja wiiside, wanaõnade, muinasjuttude, uudis-
juttude, muinaslugude ja teiste sarnaste rahwaloodete, mis rahwa suus
edasi kestawad, kogude kokkuseadjad, ja niisamuti ka joonituste ja
teiste rahwakunstide kogude kokkuseadjad hoiawad autori-õigust nende
kogude peale endi pärast wiiskümmend aastat nende (kogude) ilmu-
mise ajast arwates.

See õigus ei takista teisi isikuid iseseiswalt neid samafi loodeid
iseseiswalt kokkuseatud kogudes väljaandmast.

14. Ajalehtede, ajakirjade ja teiste periodiliste väljaannete, kui
ka sõnaraamatute, almanachide ja muude sarnaste kogutud väljaan-

nete, mis mitmete autorite üksikust tööst koossejavad, väljaandjatel on nende väljaannete peale kakskümmend wiis aastat, nende ilmumise ajast arwates, autori-õigus. Tähendatud väljaannete kaastöölisel on oma üksiku toode peale autori-õigus, kui mitte lepinguga wastupidist maha ei ole tehtud.

15. Talitada ühe toodega, mis mitmest autorist ühisel jõul kokku seatud, ja mis jagudest, millel oma teadusline, kirjandusline, muusikaline ehk kunstiline väärtus ei puudu, koos seisab, võib ainult nende kõikide autorite ühisel nõusolemisel; siiski hoiab iga kaasautor oma üksiku toode kohta enese autori-õiguse alal.

16. Autori-õiguse tähtaeg, sel juhul, kui seda toode ilmumise ajast arwatakse, määratakse: toodete jaoks, mis köidete (томъ) kaupa ilmuvad,—iga köite jaoks eraldi; periodiliste väljaannete jaoks—iga numbri, raamatukese või hefti jaoks eraldi; toode jaoks, mis annete wiisi ilmuvad, — wiimase ande ilmumise ajast, kui mitte üksikute annete ilmumise waheaeg peale kahe aasta ei kesta, aga wastasel korral—iga üksiku ande ilmumise ajast.

17. Kui toode ilma autori nimeta (anonim), ehk warjunime all (pseudonim) ilmub, kestab autori-õigus tema kohta wiiskümmend aastat, toode ilmumise ajast arwates; kui aga enne selle tähtaja lõppu autori ehk tema õigusepärijate poolt selle toode peale autori-õigus saab awaldatud, siis astuvad nad oma õigusesse üleüldisel põhjusel.

18. Autori-õiguse tähtaeg arwatakse selle aasta 1. jaanuarist, millal autor suri ehk toode ilmus.

19. Igajugustel seaduse poolt lubatud laenamistel wõderastest toodetest, on autori ja allika nimetamine, millest laenatud, sunduslik.

20. Iksikul, kellele toode peale täiesti ehk jaolt autori õigus tarwitada antud, ei ole õigust ilma autori ehk tema pärijate nõusolemiseta seda toodet täiendustega, ehk lühendustega, ehk üleüldise mõnereguste muudatustega väljaanda ehk awalikult ette kanda, peale nende muudatuste, mis hädapärast tarwilikud ja mille jaoks autor hea südametunnistuse juures oma nõusolemist ei oleks keelanud.

21. Iksik, kes kuritahtliselt ehk ettewaatamatuse läbi autori ehk tema õigusepärijate õigust rikub, on kohustatud kahjukannatajale kõik tehtud kahju ära tajuma.

22. Iksik, kes heatahtliselt talitab ja seal juures autori-õigusi wabandatawatel põhjustel rikub, wastutaw autori ehk tema õigusepärijate ees tehtud kahju eest sellel määral, mis saadud kasust mitte üle ei käi.

23. Tasu määr, mis selle seaduse §§ 21 ja 22 põhjal autorile ehk tema õigusepärijatele tuleb, määratakse kohtu poolt, kõiki asjaolusi filmas pidades, õiglase arvanägemise järel.

24. Toode seadusevastalisel väljaandmisel, äratõmbete läbi, väljaantud eksemplarid kui ka riistad, mis selle väljaandmise otsustamiseks erakordselt valmistatud, nagu stereotipline kiri, tahvlid, kiivid jne., antakse kahjukandva poole nõudmisel, kas poolte enesewahelisel kokkuleppimisel või jälle kohtu poolt määratud hinna järel, kahjukannatajale kahju tasuks ehk tehakse nad tarvitamiseks kõlbmataks ja jäetakse siis nende omaniku juurde.

Kui väljaanne ainult teatavas osas seadusevastaliseks tunnistatakse ja seda osa ülejäädamast lahutada võib, siis tehakse ainult see osa tarvitamiseks kõlbmataks ehk antakse nõudjale.

Arvrikutakse ehk antakse nõudjale edasi kõik seadusevastaliselt väljaantud eksemplarid kui ka nende valmistamisel tarvitatud tööriistad, mis kas väljaandja, raamatukaupleja, trükkija ehk üleüldse isikute juurest, kellel neid eksemplaride laialilaotamiseks on, leitakse.

M ä r k u s. Seadusevastaliseks väljaandmiseks loetakse ka omawoliline muusikatükkide ümbertegemine igasuguste mehhaniliste nootide jaoks.

25. Tasunõudmist kahjude eest, mis autori-õiguse rikkumisega sünnitatud, kui ka nõudmist, mis eelmises (24) paragrafis ära näidatud, võib nõudja arvanägemise järel nõudmise asjade korras, ilma süüteo asja üles võtmata, alustada.

26. Õigus autori-õiguse rikkumise läbi sünnitatud kahju tasu peale, kustutakse selle õiguse rikkumisest viie aasta wanalduse tähtaja möödaminekul ära.

Autori-õiguse rikkumisest tekkinud nõudmised seadusevastaliselt väljaantud eksemplaride ja nende väljaandmiseks valmistatud tööriistade ära võtmise üle, võivad autori-õiguse kestvuse tähtaja piirides alustatud saada, seni kui omawoliliselt väljaantud eksemplarid kui ka nende valmistamiseks valmistatud tööriistad veel alles on.

Teine peatükk.

Autori-õigus kirjandusliste-toodete kohta.

27. Ilmumata oleva kirjandusliste-toode sfsu awalik arajutusamine ehk väljakuulutamise, ilma autori nõusolemiseta, on keelatud.

28. Erakirjad, mis autor mitte äratrükkiniseks ei ole määratud, võivad autori ja isiku, kellele nad kirjutatud, endivahelisel kokkuleppimisel väljaantud saada; emma-kumma nende tähendatud isikute surma korral ja nende poolt sellekohase kordaseadmise järelejätmise puudusel,—nende isikute nõusolemisel, kellel seaduse järel pärimise õigus on. On viiskümmend aastad viimase selle isiku surmast mööda, kes üksteisega kirjasi vahetasivad, siis nõutakse nende erakirjade väljaandmiseks ainult nende isikute elusolevate abikaasade ja laste nõusolemist.

29. Päewaraamatud ja era-tähendused, mis mitte äratrükkiniseks ei ole määratud, võivad peale autori surma nende isikute nõusolemisel, kellel seaduse järel tema järele pärimise-õigus on, väljaantud saada, kui mitte kadunu ise selle kohta iseäralist kordaseadmist järele ei jätnud. On autori surmast viiskümmend aastad mööda läinud, siis nõutakse väljaandmiseks ainult autori elusoleva abikaasa ehk laste nõusolemist.

30. Wanaaegse käsikirja kirjastaja (väljaandja) hoiab autori õigust oma väljaande kohta, selle ilmumiseft arwates, viiskümmend aastad oma päralt; see õigus ei keela aga siiski teisa isikuid seda sama käsikirja iseseiswa läbitöötusega kirjastamast.

31. Jutukujulise toode ümbertöötamine dramatilisesse vormi, ehk jälle dramatikalist toodet jutukujuliseks ümbertöötada, ilma autori ehk tema pärijate lubata, on keelatud.

32. Väljamaal väljaantud kirjandusliste - toodete Wenemaal ümbertrükkinist ei lubata ilma nende isikute nõusolemiseta, kellel selle maa seaduste järel, kus see toode väljaantud sai, tähendatud toode üle autori õigus on, nii palju kui see õigus käesolewa seadusega maksuma pandud autori-õiguse tähtaja piiridesse käib.

33. Wenemaal väljaantud kirjatöö autori, kui ka Wene alama, kes väljamaal oma töö väljaandis, ja nende pärijate päralt on selle toode teistesse keeltesse ümberpanemise ainuõigus, kui sissejuhatusse lehe peal ehk eesõnas öeldud on, et nad seda õigust endi päralt tahawad hoida.

Ümberpanemise ainuõigus on autori päralt kümme aastad algustöö väljaandmise ajast arwates, selle tingimisega, et ümberpanek autori poolt wiie aasta jooksul, algustöö ilmumiseft arwates, trükitud saab.

Ümberpanekut algustöö keelde ümberpanna ei lubata kõige selle tähtaja jooksul, mil algustöö kohta autori-õigus maksew on.

34. Tooded, mis mitmetes keeltes ühel ajal korraga väljaantud, tunnistatakse kõikides neis keeltes algupäralisteks.

35. Väljamaal ilmunud võdera riigi alamate kirjatööd võivad Wenemaal wenikeelses ehk nuukeelses tõlkes ka ilma autorite ehk nende digusepärijate nõusolemiseta väljaantud saada, kui mitte sarnase nõusolemise tarvilisus Wenemaa ja väljamaa riikide vahel kokku seatud autori-diguste kaitsmise kohta käivates lepingutes tarviliseks ei ole tunnistatud.

Sarnaste lepingute põhjal ei või väljamaa alamatele suuremaid digusi anda; kui need, mis selle seaduse § 33 jõul Wene alamatele osaks saavad; neis samades piirides antakse ka väljamaa alamatele ainudigus nende tööde ümberpanekute peale, mis väljamaal ilmunud, tingimisega, et lepinguosalises riigis Wene alamate digused selles asjas niisamuti hoitud saaksivad.

36. Ümberpanejal on oma ümberpaneku peale autori-digus. See digus aga ei keela jüski teisi isikuid jeda sama toodet ümberpanemast.

37. Autori-diguse asjadeks ei ole: seadused, valitsuse korraldused, seadusandliste asutuste määrused, niisamuti ka senstwo, linna, seisusliste ja teiste kogukondliste koosolekute otsused ja määrused ja materjal, mille peale need seadused, korraldused ja määrused põhjenduvad, ja ka kohtukohtade otsused.

38. Kõned, mis seadusandlistes asutustes, kohtukohtades, senstwo, linna, seisusliste ehk teiste kogukondliste ja üleüldse avalikkudel koosolekul avalikult peetud, võivad ajalehtedes ja nende asutuste ja koosolekute koosistumiste üksikutes aruannetes ilma autori nõusolemiseta trükitud saada. Autori pärast jääb ainult ainudigus oma kõnese üksikult ehk kogude wiisi väljaanda.

39. Kirjanduslistes-toodetes lubatakse võderastest töödest väike-seid wäljakirjutusi, ehk ka, oma suuruse poolest tähtsusetu, võderaste toodete täielist ümbertrükkimist, tingimisega, et sarnased wäljakirjutused või ümbertrükkimised kirjatöösse mahutatakse, mis iseseisew terwik (цѣлое) on, ehk jälle lugemisraamatutesse või teistesse sarnastesse kogudesse, millel õpetlik, teaduslik või tehnilik eesmärk ei pundu.

40. Ajalehtedes, ajakirjades ja teistes periodilistes väljaannetes lubatakse teistest periodilistest väljaannetest jookswate sündmuste sõnumeid ja päewauudiseid, kui ka wäliseid teateid, mis telegraafi ehk tele-

foni läbi teatatud või oma kirjasaatjalt saadetud, ümbertrükkida, kui mitte nende autor selle kohta keeldu ei ole avaldamud.

Maldpmata ühest ja sellest samast väljaandest ümbertrükkida on keelatud.

Telegrafi ehk telefoni teel saadud väliseid teateid, kui neile sellekohane keelumärkus juurde lisatud, ei või kohalikkudes lehtedes kahesateisikümne tunni jooksul nende väljakuulutamisest arvates, avaldada.

41. Käesolewa peatüki määrused maksawad ka geograafiliste, topograafiliste, astronoomiliste ja teiste sarnaste kaardide, aga ka globuste, atlasjide, loodusteadusliste joonistuste, ehituse ja teiste tehniliste plaanide, kawandide, joonistuste ja muude sarnaste tööde autorite autori-õiguse kohta, kui need tööd oma peacesmärgi poolest mitte kunsti toodete hulka ei käi.

Kolmas peatükk.

Autori-õigus muusikaliste-toodete kohta.

42. Muusikaliste-toodete kohta sisaldab autori-õigus eneses ka komponisti ainuõigust oma toodetest lühendusi, väljavõtteid ja popurrist kokkuseada ja väljaanda, oma toodet jaolt ehk terwelt ühe ehk mitme heale või tooni peale, üksikute muusikariistade või orkestri tarbeks ümber teha, instrumenterida ja grammofoonide, fonograafide, pianolade ja teiste sarnaste riistade mehniliste nootide (диски, пластинки, цилиндры и т. п.) tarbeks ümber teha.

Tarwitas komponist isiklikult, ehk teine isik tema lubaga, oma õigust muusikalist toodet mehniliste mänguriistade (fonograafide, grammofoonide jne.) tarbeks ümber teha, müüntise otstarbel, siis antakse sellega õigus ka igale teisele, kellel Wene riigi piirides selle jaoks mehnilika tööasutus, selle toode ümbertegemise õiguse asjus komponistiga lepingusse astuda, aga juhtumisel, kui komponist seda õigust ei anna — kohtu ees selle kohta palwet avaldada, kes siis palwe läbiwaatamisega, ühel ajal ka diglase äranägemise järel, komponistile tasu määra ära määrab, aga ka selle tingimised ja täide saatmise wiisi.

43. Muusikaliste-toodete kohta ei loeta autoriõiguse rikkumiseks: 1) wdera toode ehk tema ühe osa põhjal variatsiate, transkriptsiate,

fantasiade, etüdede väljaandmist, ehk üleüldise võrasta toodest laenamist, kui kõik need tööd algupäralisest seda võrd lahku lähewad, et neid kui uusi ja iseseiswaid toodeid waadata võib; 2) õpetliku ehk teadusliku otstarbega väljaantawatesse kogudesse näitustena waremalt väljaantud ehk awalikult ettekantud töödest üksikute kohtade mahutamist.

44. Väljamaal väljaantud muusikaliste-toodete ümbertrükkimist ei lubata Wenemaal ilma nende isikute nõusolemiseta, kellel selle riigi seaduste järel, kus need tooded ilmufiwad, nende kohta autori-õigus on, niipalju kui see õigus mitte käesolewa seaduse poolt määratud autori-õiguse tähtaegadest üle ei käi.

45. Komponist võib oma töö jaoks teksti tarwitada, mis kas jaolt ehk terwelt juba trükiti ilmunud kirjanduslistest-toodetest laenatud on. Seda teksti väljaanda lubatakse ainult muusikalise-toodega ühes, ehk kontserti programmis temast lahus. Siiski, kirjanduslist toodet tarwitada, mis just muusikaliste tööde teksti otstarbeks kirjutatud, võib komponist ainult selle kirjanduslise-toode autori lubaga.

46. Autori-õigus muusikalise-toode peale tekstiga, mis komponisti tellimise peale kirjutatud, on terwelt komponisti päralt, aga kui muud kokkulepimist ei olnud, siis on autoril õigus seda teksti üksikult väljaanda.

Neljas peatükk.

Õigus dramatiliste, muusikaliste ja muusika-dramatiliste toodete awaliku ettekandmise kohta.

47. Autori-õigus dramatiliste, muusikaliste ja muusika-dramatiliste toodete üle isfaldab eneses ka ainuõigust nende toodete awaliku ettekandmise kohta.

48. Muusikalise-toode awaliku ettekandmise õigus hoitakse komponisti päralt, sel juhtumisel, kui ta oma toode iga eksemplari peal ära tähendatud on, et komponist selle õiguse oma päralt jätab.

49. Muusikalise-toode awalikuks ettekandmiseks ühes tekstiga on komponisti nõusolemisest küllalt.

50. Muusikalise-toode awalikku ettekandmist lubatakse ilma komponisti nõusolemiseta:

1) kui sel ettekandmisel ei otsekohe ega kaudselt kasuteenimise sihti ei ole;

- 2) kui ettekandmine rahwa-pidustuste aegadel toime pannakse, ehk
- 3) kui fisfetulek ainult heategewaks otstarbeks on määratud ja ettekandjad tasu ei saa.

Viies peatükk.

Autori-õigus kunsti-toodete kohta.

51. Kunsti-toode wõerandamisega ei lähe tema omandajale weel mitte autori-õigus selle toode üle, kui mitte sellesarnast lepingus maha tehtud ei ole.

52. Kui muud kokkulepimist ei ole tehtud, on kunstnikul nende kunsti-toodete üle, mis ta teise isiku tellimise peale walmistanud, autori õigus. See määrus aga ei maksa portreede ja büstide kohta; õigus sarnaseid korrata, wäljapanna ehk wäljaanda on sellel isikul, ehk tema pärijatel, kellest portree kirjutatud wõi büst tehtud on.

53. Kunsti-toode omanik ei ole kohustatud kunstnikku seda toodet kordamise, rohkendamise wõi wäljaandmise otstarbel tarwitada lasta.

54. Kopiate wõtmise neist kunsti-toodetest, mis kunstnikult otsekohe jumalakodade, keiserlikkude paleede, muuseumide ja walitsuse wõi seltskondliste asutuste omanduseks omandatud, lubatakse, sellekohase ülemuse lubaga, ka ilma kunstniku nõusolemiseta.

55. Kunsti-toode kohta tunnistatakse autori-õiguse rikkumiseks, kas terwelt ehk osalt selle toode kordamist, rohkendamist, ehk wäljaandmist:

- 1) igal wiisil, mis samasugusesse kunsti puutub,
- 2) mitte ainult algupäralisest, waid ka kopiaist.

56. Kunsti-toodete kohta ei tunnistata autori-õiguse rikkumiseks:

1) maalide kujutamist kujude (wormide) läbi, ehk ümberpöördukt: kujude kujutamist maalide läbi;

2) üksikute kunsti-toodete tarwitamist iseseiswates õpetlistes uurimistes ehk raamatutes, millel ainult õpetlik eesmärk, kui need seal ainult teksti seletuseks on;

3) uulitsjatel, platsidel ja teistel awalikkudel kohtadel asuwate kunsti-toodete kordamist, mõnes kunsti osa teises harus;

4) üksikute kunsti-toode osade paigutamist wabriku- ja käsitöötehtustes (издѣляхъ), ja

5) toodete väljapanemist avalikule väljanäitusele.

57. Igauks võib autori poolt väljakuulutatud arhitekturliste, insenerliste ja teiste tehniliste plaanide ja joonistuste järel ehitust teha, kui autor mitte väljakuulutamise juures sellekohast märkust ei teinud, et ta seda õigust ainult enese päralt hoiab. Isik, kes autorilt tehnilise plaani, ehk joonistuse omandab, võib, kui muud kokkuleppimist ei ole tehtud, selle järel ehitust teha, kuid ilma autori nõusolemiseta ei või ta seda õigust teistele isikutele edasi anda.

58. Igasuguste kunsti-toodete, mahaarvatud arhitekturliste tööde ja ehitatud mälestuse samnaste (памятникъ) seadusvastalisel teostamisel tarvitakse käesoleva seaduse 24. paragraafi, selle wahega siiski, et nii hästi toode ise kui ka tema valmistamiseks tarvitatud riistad (vormid, kiivid, tahvlid jne.), mis rikkumiseks määratakse; autori-õiguse rikkuja palve peale ja tema kulul ülesse kirjutatakse ja arresti all hoitakse, kõige selle aja, mis tähendatud toode kohta autori-õigus maksew on.

Kuues peatükk.

Autori-õigus fotografiliste (päewapiltliste) toodete kohta.

59. Päewapiltniku päralt on ainuõigus oma päewapiltliffi töösi walguse, mehaniliste, keemikaliste ehk muude abinõude waral korrata, rohkendada ja väljaanda.

Portreede ja teiste fotografiliste toodete kohta, mis tellimise peale valmistatud, on autori-õigus selle isiku päralt, kes neid töösi tellis.

60. Päewapiltniku päralt autori-õiguse hoidmiseks nõutakse, et iga fotografilise-toode eksemplari peal ära tähendatud oleks:

1) päewapiltniku ehk fotograafia väljaandja firma ehk nimi, liig-nimi ja elukoht, ja

2) toode väljaandmise aasta.

61. Fotografiliste-toodete kohta maksab autori-õigus kümme aastat, nende toodete ilmumise ajast arvates.

Tähendatud tähtaega pikendatakse kuni kahetekümne wiite aastani, kui fotografilised tooded kogudena ehk ülesõdtete seerijatena välja olid antud, mis iseseiswat kunstilist, ajaloolist ehk õpetliffi huwitust pakuvad.

Autori-õigus nende fotografiliste - toodete kohta, mis kirjandusliste toodete sisulikud jaod on, olgugi, et nad ehk lisanduste näol kirjatöö juurde on pandud, kestab kõige selle tähtaja, mil autori-õigus kirjanduslike toode kohta maksew on.

62. Fotografiliste - toodete kohta ei loeta autori-õiguse rikku miseks :

- 1) kopiaie wõtmist isiklikes tarwitamiseks ;
- 2) toode wäljapanemist awalikule näitusele ;
- 3) tema tarwitamist iseseiswas õpetlikes uurimises ehk õpetliku sihiga raamatusse mahutamist, teksti seletuseks, ja
- 4) tema tarwitamist, olgu ka täielikult, wabriku- wõi käsitöö tehtustes.

63. Fotografiliste - toodete kohta on makswad käesolewa seaduse paragrafid 4—8, paragraf 11-ne 2 jagu ja paragrafid 14, 16 ja 18—26.

64. Käesolewa peatüki reeglid ei tarwitata mitte ükši fotografiliste, waid ka teiste, fotografiaga sarnaste, toodete kohta.

Seitsmes peatükk.

Kirjastuse (wäljaandmise) leping

65. Kirjastuse lepingu jõul on autor, kes õiguse oma toode kohta ühe ehk mitme trüki jaoks teisele isikule (kirjastajale) edasi annud, kohustatud oma toodet kirjastaja korraldamisele andma, kes omalt poolt jälle kohustatud on seda toodet tarwilises kujus ja tingitud eksemplaride arwus wäljaandma, ja kõiki harilisi abinõusi wäljaande laiali laotamiseks tarwitama.

66. Kirjastajal on, nii palju kui see tema lepingu õiguse kaitsmiseks tarwis läheb, nii hästi autori kui ka kolmandamate isikute ees toode kohta autori-õigus, mahaarwatud ainult see, mis kas seaduses ehk lepingus ära määratud.

67. Kirjastaja wõib oma õigust ainult autori ehk selle õigusepäärijate nõusolemisel teisele isikule edasi anda.

68. Kui toode wäljaandmise tähtaja üle kokkulepitud ei ole, on kirjastaja kohustatud seda asja olude kohase aja jooksul wäljaandma, kuid mitte hiljemalt kui kolm aastat pärast lepingu tegemist ehk toode kätte saamist, kui see talle hiljemalt sai kätte antud. Kui wäljaand-

mine kolme aasta jooksul ei sündinud, siis lõpetatakse, autori soov peale, leping ära.

Niisamuti lõpetatakse ka, autori nõudmise peale, leping, kui selleks lugupeetavaid põhjusi ette tuuakse, mis ehk küll ka Esiviil seaduste (Sead. Kogu X. Koide 1 jagu 1900 a. välj.) § 684 ette ära ei ole nähtud, aga siiski sunnivad autori oma toode avaldamisest tagasi astuma; sel juhtumisel peab autor kirjastajale need kulud, mis viimane toode väljaandmise otstarbel teinud, ära tasuma.

69. Kui trükkide (väljaannete) arvu ja eksemplaride hulga kohta kokkulepitud ei ole, on kirjanduslise ehk kunsti-toode kirjastajal ühe ainsama trüki peale õigus, mille eksemplaride hulk mitte üle tuhanda kahesaja olla ei või, nootide kirjastajal—ühe trüki peale, mille eksemplaride hulk mitte üle kahesaja ei ole.

70. Kirjastajal (väljaandjal) ei ole ilma autori ehk tema pärijate lubata õigust mingisugust liisandust, lühendust ehk muutust ei toodes eneses, ega tema pealkirjas kui ka autori märkustes teha, maharvatud ainult sarnased muutused, mis hädapärast tarvilikud ja milleks autor heasüdamlikult oma nõusolemist poleks võinud keelata.

71. Autor, kes oma toode väljaandmise õiguse edasi annud, võib uut trükki peale selle viibimata ettevõtta, kui see trükk, mille peale õigus edasi sai antud, väljaandja poolt ära on müüdud. Autoril on ka õigus väljaandjalt järelejäänud eksemplarist välja osta, selle hinna järel, mis neile ilmumise korral müügi jaoks määrati.

Kui selle kohta muud kokkulepimist ei ole, võib autor viie aasta pärast, pärast esimese trüki ilmumist, uut trükki ette võtta, oli aga väljaandmise õigus mitme trüki peale edasi antud, — siis nii mitme viie-aasta möödamineku järele, kui mitte trüki peale õigus ära oli antud.

72. Oma tööde täielisesse kogusse võib autor ka neid toodeid mahutada, mille väljaandmise õiguse ta teistele isikutele edasi oli annud, kui nende ilmumise ajast peale kolme aasta mööda oli läinud, aga muusika- ja kunsti-toodete kohta—peale kümne aasta. Siiski ei ole autoril mitte õigust neid toodeid oma tööde täielisest kogust lahuse müüa.

73. Autor, kes oma toode väljaandmise õiguse teisele edasi annud, võib seda toodet uuesti väljaanda, kui see isiklikult sedamõrd ümbertöötatud, et seda kui uut tööd vaadata võib.

74. Dramatilisest, muusikalisest ehk muusika-dramatilisest toode väljaandmiseks (kirjastamiseks) õiguse andmine ei anna veel mitte õigust

selle toode awalikuks ettekandmiseks, ega mehhaniliste muusika-riistade peale ümbertöötamiseks.

75. Digus kirjanduslist-toodet wäljaanda (kirjastada) ei anna mitte digust:

1) seda teisteske keeltesse ümberpauna,

2) jutukujulist toodet dramatiliseks ehk dramatilist toodet jutukujuliseks ümber teha.

Ullakirjutanud: Riiginõukogu esimees M. Ukimow.

Walitsewa senati seletus ajakirjanduse kohta.

Kas käiwad kaelakohtuliku karistuse alla, ja misjuguse karistawa seaduse järel: 1) isikud, kes toimetaja äraolekul, wõi kui see mõnel muul põhjusel tegelikult oma wäljaande numbri ilma nende määruste tähelepanemiseta, mis Tšensuri seaduse 114 paragrafi lisa 19. ja 27. paragrafis ära näidatud, wäljaannawad, ja 2) isikud, kes periodilise wäljaande numbri wäljaannawad, millele küll Tšensuri seaduse 114. paragrafi lisa 10. paragrafi nõudmiste täitmiseks wastutawa toimetaja nimi alla trükitud, kuna aga toimetaja ise oma kohuste täitmisest eemal oli wõi mõnel muul põhjusel tegelikult toimetamisest osa wõtta ei saanud?

Ülemprokurori arwanist ära kuulates leiab walitsew senat, et Tšensuri seaduse 114. paragrafi lisa 15. paragrafi, 1906 a. jätku järel, (ajutised seadlused ajakirjanduse kohta), igauks, kes ajalehte wõi ajakirja tahab wälja anda, sellekohast awaldust kubernerile wõi linna-pealikule on kohustatud andma, mis peale muu eneses ka wastutawa toimetaja nime, isanime, liignime ja elukohta sisaldama peab; kuna selle sama lisa 16. paragrafi järel isik, kes enese peale uue ajalehe wastutawa toimetaja kohused wõtab, paragraf 15. näidatud ametnikule awalduse peab andma, et ta ajalehe wõi ajakirja toimetamise kas täiel suurusel wõi ühes jaos, ja misjuguses nimelt, oma hoolde wõtab.

Ilma nende tingimiste täitmata ei anta tunnistust, ilma milleta lisa 17. paragraafi nõudmiste järel ajalehte väljaanda ei lubata. Reeglid, mis lisa 15. ja 16. paragraf eneses sisaldavad, korratakse ka väikese wahega lisa 20—22 paragraffis, kus see kord ära määratakse, kuidas väljaspool linnasi ajalehe väljaandmise luba küsitakse, kus juures nii samuti, nagu see 17. paragraffis kindlaks määratud, ajalehe (-kirja) väljaandmist ainult sellekohase tunnistuse saamisel lubatakse (lisa § 25). Ehk küll Tšensuri seaduses wastutawa toimetaja kohuseid täpipealt ära näidatud ei ole, siiski on need kohused lisa 8. paragraffis selgesti ära määratud, mille järel iga periodilise väljaande number trükikojaft ilmunisega ühel ajal kohalisele trükiasjanduse ametikohale ehk ametnikule ette pannakse, millest järeldada võib, et seni, kui ajalehe number ilmus, wastutaw toimetaja, kes toimetamise oma hoolde wõtnud, tema sisu eest wastutaw on. Selle arwamise ekstimatust kinnitab ka kaelakohtupidamise seaduse § 1213¹⁰ 1906 a. jätku järel, ühes teiste ajakirjanduse kohta antud seadustega. Tähendatud paragraf wolitab kohalikka trükiasjanduse ametikohtasi ja ametlikka isikuid ajalehede üksikuid numbreid arresti alla panna, kui nende sisu eneses midagi karistatawat sisaldab, ehk kui number ilma nende tingimiste täitmiseta, mis Tšensuri seaduse 114 paragraffi lisa §§ 8, 9, 10 ja 18 ülesse seawad, välja on antud; sellega ühes on need ametikohad ehk ametlikud isikud kohustatud ka kaelakohtulist järeluurimist süüdlaste wastu algatama, kuid üheski seaduses ei ole tähendatud ametikohtadele ega ametlikkudele isikutele digust antud, et nad, olgu mis wiisil tahes, trükkimiseks määratud kirjatükkide sisusse ennast segaksiwad. Wiimaks on weel wastutawa toimetaja kohused tarwiliku selgusega 1885 aastal väljaantud Nuhtluse seaduse § 1044-mas ja 1906 a. jätkatud sellesama seaduse § 1044¹ välja öeldud, kus juures esimene paragraf wastutust ajalehte mahutatud tükkide eest peasüüdlase, toimetaja, peale heidab, kuna teine wastutawale toimetajale puuduliku järewalwe eest karistust määrab. Ettetoodud seaduse määruse täpipealne mõiste ei jäta kahtlust, et periodilise väljaande wastutaw toimetaja alalõpmata ja otskohe oma wastutusel ilmuwa väljaande järele walwama peab; et sellepärast wastutaw toimetaja kõik need kirjatükid, mis äratrükkimiseks toimetusesse toodud, läbi peab lugema, nendesse tarwilisi muutusi ja parandusi tegema, ühtlasi sarnaseid tükkisi kõrwale heitma, mis oma sisu poolest lubatud ei wõi olla, ja pärast numbri lõpulikku kokkuseadmist oma luba selle trükkimiseks andma, nii et ükski ajalehe ega ajakirja number ilma wastutawa toimetaja

lubata ilmale peafeda ei wõi. Wastutawa toimetaja tähenduse ütleb ka see kord ette, mille järel wastutawa toimetaja äraolekul, ehk kui ta muul põhjusel tegelikult toimetamisest osa ei saa wõtta, käidud peab saama, ja mis Tšensuri seaduse 114 paragraafi lisa §§ 19. ja 27 öeldud on. Esimese selle paragraafi põhjusel peab, kui peale wäljaandmise luba-tunnistuse (lisa § 17) wäljaandmist ajalehe wäljaandmise tingimistes mõnesugune muudatus juhtub (lisa §§ 15 ja 16), sellest wiibimata tarwiline awalduis, lisa § 15-mas ja järgmistes paragraafides kindlaks määratud korras, antud saama, enne kui edaspidise ajalehe wäljaandmise juurde asuda, aga kui muudatus ette ära nägemata kätte tuli, siis kolme päewa jooksul, selle seisukorra kätte jõudmisest peale, mis muudatust elule kutsus. Nende muudatuste hulka tuleb ka tingimata juhtumist arwata, kui toimetaja eemale jääb, ehk kui ta muul põhjusel tegelikult toimetamisest osa ei saa wõtta, sest toimetaja kohalolemine on ajalehe wäljaandmise juures esimene tingimine. Nii tuleb siis sarnastel kordadel, lisa 19. paragraafi õige mõiste järel, ajalehe edaspidine ilmumine wiibimata seisju jätta, seni kui teine isik wastutawa toimetaja kohale on seatud. Sarnane otsus ei räägi ka § 19-mas näidatud kolmepäewase tähtaja vastu, mille jooksul ette ära nägemata kätte tulnud muudatuste korral awalduist sisse anda lubatakse, sest ei wõi ju kahtlust olla, et selle tähtaja näitamine mitte wastutawa toimetaja äkilise lahkumise ehk toimetusest kõrwale jäämise kohta ei käi, aga teisi juhtumisi ette ära näeb, nagu trükikojaja kinnipanemine, kus lehte trükitakse jne. Teistfugune 19. paragraafi seletamine kolmepäewase tähtaja kohta käiks leppimatalt sellele põhjusmäärusele vastu, mis wastutawa toimetaja kohustest wäljakujuneb ja mille järel mitte ükski number ilma wastutawa toimetaja läbiwaatamata ja lubata trükikojast ei wõi wäljalastud saada. Mis neisse ajalehtedesse ja ajakirjadesse puutub, mis wäljaspool linnasi wälja antakse, siis Tšensuri seaduse 114. paragraafi lisa 27. par. põhjal oleneb kohalikuist kubernerist lubaandmine selleks, et keegi teine usaldusewääriline isik wastutawa toimetaja asemel ajutiselt wäljaandele alla kirjutab. Seda filmas pidades, et juhtumist, kus toimetaja mõnesugusel põhjusel tegelikult lehe toimetamisest osa wõtta ei saa, toimetaja puudumisega sarnaseks peab pidama, peab otsusele jõudma, et ka wäljaspool linnasi ajalehe wäljaandmine seniks seisju peab jätama, kuni teisele isikule toimetaja kohuste täitmiseks tunnistus on antud. Ülemal ettetoodud arwamiste põhjal peab tunnistama, et ilma Tšensuri seaduse 114. paragraafi lisa 19. ja 27. paragraafi nõudmiste täitmiseta ajalehe wäljaandmine, sel

juhtumisel, kui wastutaw toimetaja eemal wiibib ehk muul põhjusel tegelikult oma kohuseid täita ei saa, muud midagi ei ole, kui enne wäljaandmise luba-tunnistuse saamist ajalehe wäljaandmine, s. o. Tšensuri seaduse 114. paragraafi lisa §§ 17. ja 25. rikkumine, mille kohta Ruhtluse seaduse § 1012² p. 1. karistuse määrab. Et 1012² paragraafi punkt 1. üksipäine ainult Tšensuri seaduse 114. paragraafi lisa § 17-ma peale on näidatud, siis wõi seda mitte nõnda seletada, nagu ei käiks see karistaw seadus mitte wäljaspool linnasi ilmuwate ajalehtede kohta, sest lisa 25-ma paragraafis, niisama nagu 17-mas paragraafiski, on ajalehe wäljaandmine ainult sellekohase tunnistuse järel lubatud.

Otsustamiseks ettepanud teise küsimuse arutamise juurde afudes, leiab walitsew senat, et selles küsimuses kirjeldatud teguwis mitte millegagi esimeses küsimuses kirjeldatud teguwisist lahku ei lähe. Ajalehe numbri wäljaandmine, millele küll wastutawa toimetaja nimi alla trükitud, kuna aga toimetaja kas eemal wiibib ehk muul põhjusel toimetusest tegelikult osa ei wõta, tuleb ruhtluse alla käiwaks kuriteoks lugeda, ja et sarnastel juhtumistel, nagu juba ülemal seletatud, ajalehe edaspidine wäljaandmine wiibimata seisu tuleb jätta, kuni Tšensuri seaduse 114. paragraafi lisa §§ 19. ja 27-mas määratud korras teine isik wastutawaks toimetajaks on seatud, ja et selle määruse täitmata jätmine Tšensuri seaduse 114 paragraafi lisa §§ 17. ja 25. rikkumine on, mille kohta Ruhtluse seaduse § 1012² p. 1. 1906 a. jätku järel, karistuse määrab. Iseenesest on aga selle isiku nime lehele allatrükkimine, kes tegelikult mitte toimetaja kohuseid ei täida, iseseisew kuritöö, sest sarnane teguwis ei sisalda eneses ainult mitte Tšensuri seaduse 114. paragraafi lisa § 10-mas äranähtud wormiliste nõudmiste rikkumist, waid käib oma iseloomu poolest süütegude hulka, mis Ruhtluse seaduse § 1012² p. 3 ette ära on. nähtud.

Kõikidel neil põhjustel walitsew senat otsustab: süüteod, mis nii hästi esimeses kui ka teises küsimuses kirjeldatud, on Ruhtluse seaduse § 1012² p. 2. 1906 a. jätku järel ette ära nähtud. (Senati kaela-kohtu departemangu seletus 1 webruarist 1911 a.).

Sisemiste asjade ministeriumi seletus seltside põhjuskirjade muutmise kohta.

Sisemiste asjade minister oli waremalt juba ringkirjaga seletanud, et kubermangu ehk linna seltside asjade ametkonnad nende seltside põhjuskirjade muutmist, mis enne 4. märtsi 1906 a. seaduse maksma panemist kinnitatud saidwad, ainult sel juhtumisel registreerida wõiwad, kui see põhjuskiri ise 4. märtsi 1906 a. seaduse nõudmistega kokkukõlas seisab. Mis aga nende seltside põhjuskirjade muutmisesse puutub, mis mitte 4. märtsi seaduse alla wiidud ei wõi saada, siis wõib ainult see ametkond sarnase põhjuskirja muutmist lubada, kes selle põhjuskirja esialgselt kinnitas. Edasi näitab ministerium selle peale, et põhjuskirjade üksikuid osafi ilma terve põhjuskirja läbi arutamisetä kinnitada ei wõi, waid ametkonnad peawad sarnastel kordadel terve põhjuskirja uuesti läbi waatama ja siis seltsi ennast registreerima, aga mitte ükski põhjuskirja muudetuid paragrafsi. Selle seletuse tegeliku tarwitamise juures tekkis küsimus, kas need seltsid, kes enne 4. märtsi 1906 a. seaduse jõusse astumist asutatud ja nüüd oma põhjuskirja muuta tahawad, ka seltside registreerimise seaduse I jao §§ 23, 24 ja 25 täitma peawad wõi mitte. Sisemiste asjade ministerium on selle küsimuse otsustamise pärast palwega walitsewa senati poole pööranud.

Senati seletused ja walitjuse korraldused.

Baltimaa waldade kulukandmise küsimus wallaliikmete rawitsemise asjus.

Hiljuti waatas senat Kokeni walla kaebtuse läbi, kes Liwi kuubermangu talurahwa asjade komisjoni otsusega wallaliikme Gersdorfi rawitjuse-kulude kandmise asjas mitte rahul ei olnud. Senat eidis: 1) et wallakogukonna wastastikune wastutus oma üksikutliikmete eest seaduse järel ainult kroonu maksude (üleüldiste) ja kohustuste kohta käib; 2) et waestelaste, alaealiste, haawatute ja hai-

gete wallaliikmete eest hoolekandmise kohustus 1866 a. 11. juuni määruste § 16. järel walla kanda jääb, kuna nende määruste § 18 isegi allikad ära näitab, kuft tähendatud kuluraha tuleb; 3) et 1903 a. 12. märtsil seadus wastastikuse wastutuse ärakaotamise asjas, mida 1906 a. 5. oktobri käsukirja läbi kõigi Wenemaa osade pääle laien- dati, ühtegi muudatuft Liwimaa waldadele nende liikmete rawitsemise- kulu kandmiseks ei toonud, mis juba seaduse järel wallakogukondade kohus on, 4) et senati seletus 31. oktobrist 1906 ainult nende talu- poegade kohta käib, kes 1861 a. 19. webruari määruste alla käi- wad ja seega mitte Liwimaa kohta. Sellepärawft jättis ka senat Ko- keni walla woliniku kaebtuse tähelepäremata ja leidis, et tähendatud walda tema liikme Riia haigemajas rawitsemise kulude kandmisest mitte ei saa wabastada ja et Balti kubermangudes maks- wate määruste järel isegi waldade efsalgset nõusolekut haigete liik- mete walla kulul pdetamiseks ei nduta.

Liwimaa kubernerri ringkiri jahidõiguse asjus talu-

maadel on hiljuti talurahwa asjade komisjaridele wallawalitsustele edasisaatmiseks kätte saadetud. Selles ringkirjas kirjutab kuberner järgmist:

Külakogukonna seaduse § 335 järel (X. 1. köide, 1903 a. 11 wälj.) on kogukonnamaade jahidõigus külakogukonna päralt. Üksikud talupojad ja kõrwalised isikud wõiwad tähendatud maadel ainult küla- kogukonna täiskogu lubaga jahti pidada. Olgugi, et see paragraf ainult kogukondlise maapidamisega kubermangude kohta käib, teewad ftiski mõned Liwi kubermangu wallawolikogud selle paragraffi ja senati 1906 a. 27. oktobri nr. 6801 ning 1910 a. 11. mai nr. 3182 käsju- kirjade peale toetades, protokollid, mille järel igale maaomanikule õigus antakse oma maa peal jahti pidada. Liwi kubermangu walla- wolikogu poolt jahitunnistuste wäljaandmine on aga täiesti ekslik, sest et 1860 a. Liwimaa talurahwa seaduse § 220 lisa ja Baltimaa eraseaduste III. köite § 883 põhjal talumaa müümisel jahidõigus kuni sellekohase Baltimaade kohta käiwa seaduse andmiseni mitte ostja kätte üle ei lähe, wälja arwatud ainult need korrad, kui müüdaw maa teise aadelimõisaga ühendatakse. Teisest küljest, olgugi et senati departe- mangu käsukirjas 1906 a. 27. okt. nr. 6801 all tõepoolest tähendatud, et 1860 a. Liwimaa talurahwa seaduse § 22 lisa 1892 a. 3. webruaril

Kõigekõrgemalt kinnitatud jahimääruste maksuuse kaotanud, kui selles küsimuses on senati 1894 a. webruari üleüldise kogu käsukiri mõduandew, mille seaduse jõud ja mille järel käia tuleb. Selle otsuse läbi on kindlasti seletud, et 1860 a. Liivimaa talur. seaduse § 220 liisa ja Baltimaa eraseaduse III. kõite § 883 mitte ei wõi oma maksuuse kaotajateks pidada ja hoiawad oma jõu ka pärast 1892 a. 3. webr. uue jahiseaduse wäljaandmist alles.

Sellesjamas mõttes seletas ka senati II. departemang hilisemas käsukirjas 1910 a. 11. mail nr. 3152 all tunnistates, et mõisnikkude õigus endist wiisi maksuaks jääb ja talupoegadel, kes mõisnikkudelt ostetud maade omanikkudeks saawad, isiklikult õigust jahipidamiseks oma maadel ei ole.

Seltoodut filmas pidades, paneb kuberner oma kubermangu talurahwa asjade komisjaridele ette, et nad wallaomawalitsustele kindlasti seletaksiwad, et senati nr. 6801 ja 3152 käsukirjadega, mille ekslikult seletamisega nemad eksiteele wiidud, talupoegadele talumaadel mingisugust jahioigust antud ei ole. Külakogukonna seaduse § 335 wõib Liwi kubermangus ainult kroonumaadel elawate talupoegade kohta tarwitada, sest et neil kroonumaade ostmise juures jahioiguse asjus nende maade peal mingit kitsendust tehtud ei ole.

Üks paberi peale ununenud eeskiri:

Selle kohta kirjutab „W. Teataja“ järgmist:

Jgäiks, kellel kohtutega tegemist on olnud, olgu kas asja osalisena ehk tunnistajanna, teab kui tüütaw on oodata, kunas järg etteminemiseks kätte jõuab. Tuleb sagedasti ette, et inimene (tunnistaja) terve päewa peab tunnistajate toas lukutaga wiibima, kui tema asja arutamine hilise õhtu peale langeb. Sellekohasi kaebtusi filmas pidades, andis Kohtu minister aastat 7.—8 tagasi sundusliku eeskirja ringkirjana wälja, et ei tohi mitte kõiki, teatawal päewal wäljakutsutud isikuid üheks ja sellesamaks tunni ajaks kohtu ette nõuda, näituseks kella 10 e. l., waid peab asjade arwu ja osalisi filmas pidades, ühed kella 10, teised kella 11, kolmandamad kella 12 j. n. e. Nii ei oleks tarwis inimesel kohtuskäimisega terwet päewa äraraisata, sest harilikult on jaadaw waewapalk tunnistajatele koguni wäike, (nõudmise asjus), ehk ei saa nad mingit tasu (süüteo asjades, kui nende elukoht kohtu asupaigast üle 16 wersta kaugel ei ole). See Kohtu

ministri eeskiri on aga senini ainult paberi peale jäänud, sest seniajani on ikka kõiki üheks ja sellesama kella ajaks ette kutsutud. Kohtuskäitajatele oleks see suureks kergituseks olnud, kui nad vähema ajakuluga oma asjad ära saaks diendada. Ja kohtuasutustele ei sünnitaks selle eeskirja täitmine kuigi palju raskusi. Peab meeles pidama, et ka meie juures aeg raha maksab ja mõni kord üks asjata äraraisatud päew palju tähendab. Loodame, et tulevikus ka meie juures see eeskiri maksmata hakkab.

Kohtukoda.

Põhjusmõttelik kohtuotsus mõisateenijate kohta.

Rakvere rahukogus tehti hiljuti mõisateenijate kohta tähtis põhjusmõttelik otsus.

Hans Kõngas nõudis parunesse Sofie Tiesenhauseni ja tema walitseja August Roosti käest aastapalka 268 rbl. 86 kop. ilma põhjuseta teenistusest lahtilaskmise pärast. Rahukohtunik oli otsustanud nõudmist tühjaks mõista, sest nõudja olla ise teenistusest ära läinud. Rahukogus palus nõudja wolinik Anier otsust ümber lükata. Kostja Roost seletas, et nõudja teda sellepärast kostjaks pannud, et tema ei saaks parunesse Tiesenhauseni poolt tunnistajaks minna.

Rahukogu mõistis nõudja kasuks kuupalga 22 rbl. 8 kop. ilma põhjuseta lahtilaskmise eest, teeyitud ja kätteasaamata palka 45 rbl. 20 kop. ja kohtukulu 20 rbl., ülepea 87 rbl. 28 kop., sest nõudja olnud tallmeister ja wõida Baltimaa eraseaduse III jao § 4192 ja 4224 põhjal ainult kuupalka nõuda, aga mitte aastapalka talurahwa seaduse põhjal, nagu moonamehed nõuawad.

„E. E.“